

Referat frå styremøte, 11/08 2020, kl. 08.00 på Røros Hotell

Innkalla: Knut Evensen, Ola Hareland, Jonny Mathisen, Gro Arneng, Eirik Kolbjørnshus, Frode Rudland, Marthe Stine Skålenget, Anne Terningen og Pål Kjørstad. Eirik og Marthe Stine meldte forfall. I tillegg var styret i Hedmark Sau og Geit innkalla

Styremøte vart halda i samband med fellestur til Røros etter dette programmet:

Mandag 10. august:

- Kl 08.00 Avreise Vinstra
- Kl 09.30 Besøk hos Ellen Sørungård Syse, Lesja. «Lokalmat på lokale ressurser»
Ellen spanderte kaffe og orienterte om garden og lokalmatverksemda
- Kl 10.30 Avreise Lesja
- Kl 12.30 Besøk hos Findmy på Kvikne. «Info om bedriften-grundere på Kvikne»
Marit Mjøen orienterte om verksemda og nyheiter rundt Findmy
- Kl 13.30 Avreise Kvikne
- Kl 14.00 Besøk hos Tørresvängen gårdsysteri på Tynset. «Suksess med geit»
Marianne Rønning og mannen orienterte om garden, verksemda og spanderte lunch
- Kl 15.30 Avreise Tynset
- Kl 17.00 Ankomst Røros Hotell-Hedmark Sau og Geit blir med oss fra her
- Kl 19.30 Middag Vertshuset Røros

Tirsdag 11. august:

- Kl. 08.00 Styremøte Røros hotell sammen med Hedmark Sau og Geit
- Kl. 11.00 Informasjon fra Coop Midt-Norge og Coop Mega Røros v/lokalmat-ansvarlig i 120 Coop-butikker i Midt-Norge Kjetil Kvarteig etterfulgt av informasjon om Rørosmat v/Marit Leganger.
Gode foredrag der vi fekk trua på at norsk mat ikkje hadde konkurranse på kvalitet
- Kl. 12.30 Lunsj Røros Hotell
- Kl. 13.15 Avreise Røros
- Kl. 14.30 Besøk hos Jo Agnar Hansen og Karin Matsson på Alvådal. «Sau og Border Collie hånd i hånd»
Karin og Jo Agnar synte oss korleis rutinerte og unge gjetarhundar kunne hjelpe oss
- Kl. 15.30 Hjemreise

Sak 53/2020: Referatsaker

- Referat frå styremøte 17.06.2020 vart godkjent
- Æresmedlem i Oppland Sau og Geit, Hans M. Hjelstuen gjekk bort 21.06.2020. OSG representerte med krans og deltaking ved gravferda
- Referat frå representantskapsmøte i NSG 30.06.2020 er vedlagt og vart gjennomgått
- Sommarhelsing frå OSG er vedlagt
- Måling av radioaktivitet og nedføring av dyr vil frå nå ikkje bli gjort som før, dersom det ikkje vert funne unormale høge verdiar i tilfeldige prøvetakingar som vert teke.

Sak 54/2020: Sak frå Lom Sau og Geit

- Sak sendt frå styret i Lom Sau og Geit, 24.07.2020:

Alle sauehaldarar pliktar å halde seg til lover og forskrifter for godt husdyrhald. Vi ser dessverre enkelte produsentar som ikkje følgjer opp dette i si drift. Som eksempel kan eg nemna sau som blir klypt om hausten, og sleppt utatt på beite utan å kunne koma under tak i dårleg vær. Det kan og vera lite mat å finne. Sau som går att i fjellet etter hovudsank, og ikkje blir henta sjølv om det blir gjeve beskjed. Dette er med å skapa eit dårleg omdøme, sidan det ofte er folk utanfor næringa som kommenterer snauklypt sau på jordene, og kjem over desse sauene som går att. Eit anna problem i enkelte beiteområder er laushundar eit problem. Alle har ikkje respekt for båndtvang. Opplever ein at sau er angrepe og skadd av laushund er ikkje alltid hundegaren like lett å ha med å gjera. Å melde det er ofte nyttelaust, sidan dette ikkje er noko prioritert oppgåve av politi. Styret i Lom Sau og Geit vil med dette be fylkesstyret ta tak i mellom anna desse utfordringane, og sende ut eitt skriv til alle saueprodusentane i fylket med oppfordring om å følgja lover og forskrifter. Kanskje dette bør gjerast saman med Mattilsynet. Vidare oppfordre politi/lensmannsetat til å følgja opp anmeldte saker der laushund er innblanda, og saueeigar har sikre haldepunkt på kven som har ansvar for hunden. For styret i Lom Sau og Geit, Sigurd Synstnes

Vedtak i saka:

Styret takkar Lom for innspelet og tok informasjonen til orientering. Styret har sett og ser at dette Lom Sau og Geit peikar på er viktig for dyrevelferden og omdømme til beitebrukarane/medlemmane våre. Styret tek også hundeskadeopplysninga til orientering og er klare over at dette ikkje berre er ei lokalsak eller regionalsak, det er ei viktig sak som utartar over heile landet. Innspelet til Lom Sau og Geit vert teke vidare både fylkesplan og landsplan.

På fylkesplan skal vi laga eit skriv som beitelaga/lokallaga kan ha som kan spreias til medlemmar/beitebrukarar for neste sesong. I skrivet, som skal vera ei informativ rettleiing, skal minst desse punkta vera med:

1. Klipp, vår og haust
2. Slepp, råd om snyltarbehandling/vaksinasjon/klauvstell/bjøller/elektronisk overvaking
3. Tilsyn, lovverk/praksis
4. Dokumentasjon, beiting/antall sleppte/antall sank/dødsårsak
5. Landbrukskontor/beitelag, oppdaterte medlemslister/buskapsmerker/slips
6. Bandtvang, info
7. Sank, ettersanking, ansvarsforhold

Sak 55/2020: Oppland Radiobjøllelag

- Sesongen har gått greit i forhold til innkjøp og levering med unnatak av utstyr frå Telespor til prosjekta våre i Øyer og på Lesja. Desse vart hindra av covid 19 og av teknologiske problem med produksjon av datakort i nye Telesporeiningar
- Økonomi er omtrent der den skal vera, men det er fleire som ikkje har betalt enn tidlegare. Nokre betalar ikkje, nokre har bedd om utsetting og nokre vil ikkje betala alt. Vi har måtta kjøpa inn meire utstyr enn vi rekna med for å erstatta defekt utstyr, og vi har hatt saltsteinsavlesarar til Biocontrol til sjekk og oppdatering.
- Vi brukar no dette utstyret: Findmy frå før 2015, nokre frå 2015, 2016-2019 og ny modell frå 2020, Telespor grå frå 2009-2015, oransje frå 2016-2018, oransje frå 2019 og LTE og Lora frå 2020, Smartbjella frå 2020 og Biocontrol avlesar frå 2010

- Prosjekta på Lesjaskog og i Øyer har ikkje gått greit, da
- A) Datakorta på Telespor LTE ikkje har fungert i forhold til gps-posisjon før omkring 01.08.2020, da LTE-enhetene etter 2-3 software-oppdatering viste opp mot normalt antall posisjonar i forhold til målingar i alle fall i områder med god dekning
- B) Fyrst da dette var på plass kunne ein prøve å få «dødsalarmen» på plass, men dette fekk ein ikkje til
- C) LORA har vist bra med posisjonar, men i båe prosjekta og særleg i Øyer har ikkje basestasjonane fanga opp heile området. I tillegg har ikkje dødsalarm vore inne i software og da har vi ikkje klart å fanga opp skarpe alarmer.
- D) I Øyer har vi i tillegg opplevd at 2019-einingane heller ikkje har sendt så godt som i fjor, og dette må ha noko med dekning å gjera.
- Møte med Telespor 06.08.2020. Vi hadde 2 i leiinga i Telespor oppover til Sør-Fron på møte, og fekk forklaringar, men lovnadane om store betringar kom ikkje på plass
- Det er klart at overvåkingsåret med LTE og LORA frå Telespor er så godt som mislykka for mange, og at Findmy med eldre einingar òg er delvis mislykka

Vedtak i saka:

- Styret tok informasjonen til etterretning og bad om at leigetakarane måtte minnas om leigekontrakta dei hadde godkjent i forhold til betaling og bruk

Sak 56/2020: Rovviltsaker

- Kostnader ved ekstraordinært tilsyn, sak frå Fåvang Gjeterlag:

Jeg viser til brev fra Fylkesmannen i innlandet ved Ståle Sørensen til Fåvang gjeterlag, mottatt 16. juli og ønsker med dette å klage på vedtaket. Fåvang gjeterlag hadde i forbindelse med ulveangrepet i Eldådalen 9. juli mye arbeid med å lete etter skadde og døde dyr. Lagets område ligger i beiteprioritert område. Dette er arbeid som kommer i tillegg til det ordinære tilsynet lagets medlemmer utfører, og i tillegg til arbeidet vår gjeter gjør. De tre første dagene etter angrepet anser vi som spesielt ekstraordinære, og det er disse dagene det er søkt om tilskudd for. Etter disse tre dagene ble det også gått mye ekstra tilsyn for å finne flere skadde og døde dyr etter angrepet og oppdage eventuelle nye skader, men dette er det ikke søkt ekstra tilskudd til. Det er heller ikke søkt tilskudd til administrativt arbeid som det har vært brukt utallige timer på. Det er brukt en beskjeden timesats og det er ført opp et beskjedent antall timer i forhold til hva som faktisk er brukt. Dette er prioritert beiteområde, likevel skriver Fylkesmannen i sin vurdering at "Ved skadesituasjoner i utmark må det kunne forventes at husdyreier gjennomfører tilsyn ut over det som er ordinært planlagt." I dette tilfellet er det gjennomført mye tilsyn utover det som er ordinær planlagt, og det er kun en del av dette vi har bedt om tilskudd til. Søknad om akutt-midler gjelder kun de tre første dagene etter ulveangrepet, som beskrevet over. Fylkesmannen skriver også i sin vurdering at "Rent prinsipielt kan det ikke være slik at beitelag bare kan levere inn timelister i etterkant og forvente alle kostnader dekket." Dette er feil. Vi lærte ved ulveangrepet i 2017 viktigheten av å hele tiden være i forkant i situasjoner som dette, og denne gangen hadde vi tett kontakt med landbrukskontoret fra tidlig på morgenen den 9. juli. Videre var det samtaler med landbrukskontoret fredag 10. juli, og landbrukskontoret kontaktet Fylkesmannen for mer midler. Landbrukskontoret mottok fylkesmannens svar fredag kveld og varslet lagets sekretær om at dette var videresendt i email pr sms lørdag mens gjeterlagets medlemmer var ute i fjellet og søkte etter skadde og døde dyr. Gjeterlaget kontaktet så Fylkesmannen søndag og ble i samtale med Ståle Sørensen bedt om å sende

søknad om ytterligere midler pr email mandag. Vi har denne gangen vært i forkant hele tiden og kunne ikke på noen måte vært mer i forkant. Det ligger i sakens natur at et ulveangrep i beiteprioritert område ikke kan forutses. Med fylkesmannens vakttelefon stengt mellom 21.00 og 08.00 hadde vi ingen mulighet for å varsle tidligere enn vi har gjort, og påstanden om at vi bare har levert timelister i etterkant er feil. Vi utførte akutt-tilsyn og søk med person, hund og ATV for 111 710 kroner beregnet med en lav timesats. Det er da urimelig at Fylkesmannen i sin vurdering mener at et tilskudd på 45 000 kroner er "relativt romslig". Dette er beiteprioritert område, og det må være en forutsetning at gjeterlag får dekket sine timer for akutt-tilsyn og søk etter dyr som er skadet og drept av ulv i en slik situasjon. Videre må viktigheten av å få mest mulig mannskap ut i området så fort som mulig i en slik situasjon være hevet over enhver tvil. Nedenfor følger emailen med søknad om akutt-midler som ble sendt til Fylkesmannen i innlandet ved Ståle Sørensen mandag 13. juli. Jeg ber om at denne saken vurderes på nytt og at Fåvang gjeterlag innvilges tilskudd for de timene lagets medlemmer brukte, inkludert timer med hund og ATV, de tre første dagene etter ulveangrepet i Eldådalen for å finne skadde og døde dyr. Med hilsen Hege Trosvik, Fåvang gjeterlag

- Utfordringane rundt saken over er handsama av Jonny saman med landbrukskontora i Midt-Dalen. Det er ikkje greitt for beitebrukarar da ulveskader potensielt er store, og avstanden til skada er 2,5 timer. Beitelaget har etter synet vårt opptreidd rett, dei kalla ut og fekk ut mannskap og slikt arbeid skal staten dekkja i følgje loven
- Jerv, skader dokumentert i juli, og dermed er det stor sjanse for at dokumentasjonen er på plass for 3 månader, som er eit «pluss», når vi tenkjer erstatningsvedtaka
- Tross mykje og godt tilsyn er likevel mesteparten av skadane etter jerv oppdaga av andre enn tilsynsfolk i fjellet
- Vi får skadefelling grunna dokumenterte skadetilfelle på jerv, men får ikkje forlenga skadefelling som før med bilete av jerven att i same området
- Rovviltkontakter veit om plassar med matlager til jerv, men dette er ikkje kjent for eller data på hos SNO
- Det har vore nemnt tidleg sanking grunna jerv både i Skjåk, Lesja og Nord-Fron blant beitebrukarar og beitelag
- Kongeørn, lokalitet med vellykka hekking på austsida av Håkåsærvatnet på Sør-Fron
- Møte i rovviltnemnda 19.06.2020, delar av protokollen er vedlagt
- Neste møte i rovviltnemnda blir onsdag 19. august, sannsynleg i Skjåk

Vedtak i saka:

- Styret tok informasjonen til etterretning.
- Hund og bandtvang. OSG ser at dette er et stort landsomfattande problem/utfordring så her må vi heller spille inn saken til NSG der vi ser landet under eit og saman finn på korleis vi skal gjera dette til neste år.
- OSG seier nei til planlagt tidleg sanking, men vil at beitebrukarar og helst beitelag sjølve bestemmer om og når dei går for akutt sanking. Eigentleg er det da forvaltninga av, i denne omgang jerv, som har svinga, men da ikkje desse får teke ut skadevoldarar så seier det seg sjølv for beitebrukarar som vert råka – dei må ty til sanking

Sak 57/2020: Gjetarhundsaker

- Til info er Karianne Kjelstrup er tilsett som ny tilsett vikar som gjetarhundrådgjevar i NSG. Elles ingen andre saker.

Vedtak i saka:

- Styret tok informasjonen til etterretning.

Sak 58/2020: Saker frå Ring 41/avlsutvalget/saueavl generelt

- Genomisk seleksjon er vedteke i NSG. Uttak og analyse av genprøvene vert gratis 1. år, men etterkvart skal ringane sjølve betala for dette. Prøvene skal takast rett etter sanking, men for neste år er det planlagt å ta dei før slepp
- Kåringa i år skal gjennomførast, men grunna covid 19 vert det sett inn ekstra tiltak. I tillegg må ein følgja nasjonale reglar i forhold til antall folk som kan samlas osv. Kåringa skal gå føre seg ute eller i store hallar, skal ikkje vera ope for publikum, 1 person skal visa alle verane for 1 og 1 dommar, det vert ikkje sløyfekåring og alle som er på kåringa skal halda avstand og vera sporbare i ettertid. Det skal kosta kr. 100,- pr. lam som vert kåra og for gardskåring er prisen kr. 200,- pr. lam ein stiller
- Det vert ingen dommarsamling i år
- Avdelinga i Sør-Aurdal er nedlagt
- Toten NKS og Fåvang spæl har fått ein ny medlem kvar

Vedtak i saka:

- Styret tok informasjonen til etterretning.

Sak 59/2020: Geitesaker

- Kåring av bukkar går ut grunna covid 19 og salet av seminbukkar vert da basert på GS-prøver.
- Geitebønder sjølve er skeptiske til at brukarane sjølve skal kåra egne dyr, men Thor Blichfeldt ser ikkje det som eit problem
- Geitenæringa har nå rimeleg kontroll på celletalet i mjølka på beite og god kontroll på frie feittsyrer

Vedtak i saka:

- Styret tok informasjonen til etterretning.

Sak 60/2020: Organisasjonssaker

- Lokallag – fadderordninga. Oppdateringar frå laga:

Ola Hareland: Skjåk, Lom, Vågå, Dovre og Sel

Jonny Mathisen: Lesja, Heidal, Sør-Fron, Ringebru og Fåvang

Knut Evensen: Nord-Fron, Øyer-Tretten, Gausdal, Fåberg og Slidre

Frode Rudland: Biri, Vardal, Vestre Toten, Østre Toten og Toten III

Eirik Kolbjørnshus: Hadeland, Snertingdal, Nordre Land, Søndre Land og Etnedal

Gro Arneng: Vang, Austvang, Nord-Aurdal, Sør-Aurdal og Kolbu

- Kontakt m/lokallag, aktiviteter og opplæring tillitsvalgte
- Klippekurs, kontakt med lokallaga i Norddalen, ekstra tilskot frå NSG grunna avlysning av NM
- Haustprogram og kontakt-aktiviteter i lokallag inkludert tillitsmannsopplæring og kåring

Vedtak i saka:

- Styret tok informasjonen til etterretning.

Sak 61/2020: Arbeidsplan:

- Bidra til at eit medlemskap i NSG skal lønne seg både i 2020 og framover for småfeholdet i Oppland
- Bygge vidare på organisasjonen Oppland Sau og Geit
- Innspel til jordbruksforhandlingane 2020
- Delta på styremøte, årsmøter og medlemsmøter i lokallag som spør om det
- Bidra til godt samarbeid og komme med gode konstruktive innspill for småfeholdets beste til NSG, Nortura, Tine, Fylkesmannen, nabofylkeslag inkludert større samarbeid m/Hedmark Sau og Geit, Oppland Bondelag og Oppland Bonde- og Småbrukarlag
- Bidra i arbeidet for økt oppslutning om sauekontrollen
- Medlemsverving – mål fleire enn 1200 medlemmer i 2020
- Oppdatering av heimesida, inkludert rovviltartikkelen og facebook-sida vår
- Søke FKT-midlar, midlar fra «Tilskot til tiltak i beiteområder» og andre midlar til drift av Oppland Radiobjøllelag
- Vidareføra engasjementet i rovviltarbeidet med Rovviltutvalget som bidragsyter
- Gjennomføre styremøter etter oppsett plan med saker frå/om Ring 41, geit og OGL
- Planlegge kontaktmøter/4 regionmøter i 2020/21 og seminar/årsmøte i februar 2021
- Arbeida med utfordringar til gjerding/gjerdeplikt, spesielt mot utmark
- Arbeide med rekruttering til næringa – tiltak for unge småfebønder
- Arbeida med meire faglege småfesaker, som på avl-, beitebruk-, produksjons- og dyrehaldsrelaterte områder
- Behalde generaldebatt på neste årsmøte
- Holde minst 2 felles styremøte og samarbeide meire med Hedmark Sau og Geit
- Arrangere tur for i Oppland Sau og Geit i 2020

Vedtak i saka:

- Saka vart berre gjennomgått utan endringar i planen

Sak 62/2020: Marked og lammesesongen

- Prisprognose Nortura

	Uke 32	Uke 33	Uke 34	Uke 35	Uke 36	Uke 37	Uke 38	Uke 39	Uke 40	Uke 41
O+	kr 46,20	kr 46,20	kr 46,20	kr 45,70	kr 43,70	kr 41,70	kr 39,40	kr 37,30	kr 35,50	kr 34,50
R-	kr 46,70	kr 46,70	kr 46,70	kr 46,20	kr 44,20	kr 42,20	kr 39,90	kr 37,80	kr 36,00	kr 35,00
R	kr 47,20	kr 47,20	kr 47,20	kr 46,70	kr 44,70	kr 42,70	kr 40,40	kr 38,30	kr 36,50	kr 35,50
R+	kr 47,70	kr 47,70	kr 47,70	kr 47,20	kr 45,20	kr 43,20	kr 40,90	kr 38,80	kr 37,00	kr 36,00
U-	kr 48,20	kr 48,20	kr 48,20	kr 47,70	kr 45,70	kr 43,70	kr 41,40	kr 39,30	kr 37,50	kr 36,50
U	kr 48,70	kr 48,70	kr 48,70	kr 48,20	kr 46,20	kr 44,20	kr 41,90	kr 39,80	kr 38,00	kr 37,00
U+	kr 49,20	kr 49,20	kr 49,20	kr 48,70	kr 46,70	kr 44,70	kr 42,40	kr 40,30	kr 38,50	kr 37,50
E-	kr 49,70	kr 49,70	kr 49,70	kr 49,20	kr 47,20	kr 45,20	kr 42,90	kr 40,80	kr 39,00	kr 38,00
E	kr 51,20	kr 51,20	kr 51,20	kr 49,70	kr 47,70	kr 45,70	kr 43,40	kr 41,30	kr 39,50	kr 38,50
E+	kr 51,70	kr 51,70	kr 51,70	kr 50,20	kr 48,20	kr 46,20	kr 43,90	kr 41,80	kr 40,00	kr 39,00
Grunntilskudd	kr 4,20	kr 4,20	kr 4,20	kr 4,20	kr 4,20	kr 4,20	kr 4,20	kr 4,20	kr 4,20	kr 3,70

- Marknadsrådet i NSG og NSG: Kva skjer?

Vedtak i saka:

- Saka vart utsatt i påvente av ny informasjon på rep, møtet i NSG 18.08.2020

Sak 63/2020: Møte med Hedmark Sau og Geit

Info og orientering frå Hedmark Sau og Geit:

- 1. styremøte i Hedmark Sau og Geit sidan årsmøte er i dag
- Hedmark Sau og Geit gjekk inn som prosjektsleiar i lammetapsprosjektet i Vestre Åmot, og skal eiga Telespor-einingane der i framtida. Dette er truleg starten på «Hedmark Radiobjøllelag»
- Prosjektet er som prosjekta hos oss i Øyer og på Lesja basert på LORA-einingar og som hos oss delvis mislykka. Dei har 350 lam m/overvaking og 400 lam med berre klaver
- Det er rovdyr som er den største saka i Hedmark Sau og Geit
- Dei leiter etter sekretær, kanskje saman med værringen
- Det skal arrangeras leiarsamling og klippekurs i haust

Info og orientering frå Oppland Sau og Geit:

- Har arrangert Teamsmøter og hadde fyrste fysiske møte i juni, andre saker i stikkord:
- Radiobjøller, prosjekt og rovviltsaker
- Marknadsordninga
- Laushundsaker
- Avl, kåring – strenge retningslinjer
- Organisasjonssaker, fadderordning
- Tillitsmannsopplæring, avtale OSG/NSG
- Klippekurs Hadeland, Fåvang og Lesja
- Geitesaker
- Gjetarhundsaker

Vedtak i saka:

- Styret tok informasjonen til etterretning. Hedmark og Oppland vil samlas på neste styremøte seinare i haust og få på plass meire samarbeid, og da særleg opplegg for seminar og årsmøtehelga

Røros, 11.08.2020, Pål Kjørstad, sekretær OSG

Vedlegg:

PROTOKOLL REPRESENTANTSKAPSMØTE 30.06.2020

Sted: Teams

Sak 1 Opprop, godkjenning av sakliste og valg av to representanter til å underskrive protokollen

Dokument som fulgte saken:

- Deltakerliste sendt på e-post 29.06.2020

Opprop

Ordfører Ragnhild Sæle ønsket velkommen og foretok opprop i henhold til deltakerliste. Det var 19 stemmeberettigede til stede.

Forfall: Gunnar Haugo, André Kristoffersen, Audun Seilen, Stein Bentstuen, Per-Joar Os Nesthun, Olav Edvin Heggvold, Sigurd Vikesland, Helge Olaf Aas og Sven Reiersen.

Godkjenning av sakliste

Det var ingen kommentarer til innkalling og sakliste.

Valg av to representanter til å skrive under protokoll sammen med ordføreren

Ordfører Ragnhild Sæle spurte møtedeltakerne om forslag. Det var ingen forslag og ordfører foreslo Eli Folven og Oddbjørn Kaasa til å signere protokollen.

Vedtak:

Følgende personer signerer protokollen sammen med ordføreren: 1. Eli Folven
2. Oddbjørn Kaasa

Sak 2 Markedssituasjonen Dokument som fulgte saken:

- Presentasjon fra Markedsrådet i NSG: «Hvordan kan vi øke salget av kjøtt av småfe og skape markedsbalanse?»

Presentasjon av Markedsrådet i Norsk Sau og Geit v/ Marthe Lang-Ree, Jan Ottar Østring og Else Horge Asplin. Presentasjonen er vedlagt.

Disse hadde ordet: Lars Bjarne Linneflaatten (fylkesleder Vestfold), Ronald Slemmen (fylkesleder Møre og Romsdal), Knut Evensen (fylkesleder Oppland), Kåre Blålid (fylkesleder Aust-Agder), Kjell Åge Torsen (fylkesleder Rogaland), Arvid Wold (varaordfører), Jo Risløv (fylkesleder Sogn og Fjordane), Bjørn Tore Søfting (fylkesleder Finnmark), Reidar Kallestad (fylkesleder Hordaland), Lars Erik Wallin (generalsekretær), Torhild F. Sisjord (valgnemnda), Knut Johan Hvistendal (fylkesleder Telemark), Arild Johan Johansen (fylkesleder Østfold), Ragnhild Sæle (ordfører) og Kjell Erik Berntsen (styreleder).

Oppsummering fra diskusjonen, med kommentarer og spørsmål:

- Får kunden den varen de etterspør tidlig i sesongen? Kunne vi solgt mer dersom vi hadde levert til slakt tidligere?
Svar fra Markedsrådet: Tror det er behov for lam tidlig i sesongen. Det må være ferskt kjøtt på plass når kampanjer og marked er der.

I presentasjonen fra Markedsrådet presiserer styret i NSG viktigheten av at kjøttet må på markedet til den tiden som er vanlig og at det ikke må planlegges utsatt slanking og slakting, selv om det er en forsinket beitesesong mange steder.

- Må huske på at det går 7-10 dager fra dyra levers til slakt og til kjøttet er ute i markedet.

- **Svar fra styreleder:** Om slakting: Trekker frem 2015 som eksempel, da lammene ble levert sent til slakt. Når markedet etterspør lam, men næringa ikke kan levere, åpnes det for generell tollnedsettelse i en angitt periode. Da er det fritt fram å importere det en ønsker i denne perioden. Dette er en uheldig situasjon som vi må unngå. Forståelse for at det er en sen vår, og at noen vurderer å utsette sankingen, men på grunn av erfaringen fra 2015 ønsker styret å fraråde dette.
- Takket for fin presentasjon fra Markedsrådet. Positive tilbakemeldinger på at NSG har opprettet et markedsråd. Imponerende hva dette rådet har fått til på kort tid.
- Må satse på de tradisjonelle utsalgskanalene, og få varene i butikk-kjedene. REKO-ringer, bondens marked o.l. som utsalgsmuligheter må komme i andre rekke.
- Ønsker ikke en situasjon hvor vi må ta i bruk produksjonsregulering. Tanker om produksjonsregulering bør legges på hylla.
- Diskusjon om hvor bredt vi skal samarbeide om markedsreguleringen. Viktig med en felles dialog og felles informasjon.
- Tilbakemelding fra ulike slakterier om at det er for mange lam i klasse P, og for mange av de store, tunge lammene som blir sendt til slakt sent på høsten. Slakteriene vil helst ha lam med 18 – 23 kg slaktevekt og av god kvalitet.
- Trekker frem en gratis oppskriftsbok med lam fra Opplysningskontoret for kjøtt og Kokkelandslaget, som ble gitt ut på 90-tallet. Oppfordring til Markedsrådet om å undersøke om man kan samarbeide med noen om å gi ut en lignende bok på nytt.
- Spørsmål om kjedene er tilfreds med dagens salg av småfekjøtt, og derfor ikke prioriterer å markedsføre lam og kje? Er det mulig å presse inn mer i markedet? Må næringa selv ut og markedsføre sine produkter.
- Hvordan vil markedsaktørene og kjedene se på at næringa selv går ut og vil selge kjøtt?
- Etterspør fokus på kje i diskusjonen. Prisen på kje er veldig lav, og man er avhengig av produksjonstilskuddet. Lite informasjon fra Nortura om slakting av kje og geit.
- **Svar fra Markedsrådet:** Tar med innspillene i det videre arbeidet. Noe av bakgrunnen for den lave prisen er at små slakt gir en høy slaktekostnad. Nortura har ikke mottaksplikt på kje på grunn av at de ikke får det ut i markedet.
- Nortura nekter å ta imot slakt dersom KSL-revisjonen ikke er i orden. Nå har det kommet et nytt kompetansekrav i forbindelse med den nye dyrehelseforskriften. Er det mulig å ta inn kompetansebevis som et ekstra krav?
- **Svar fra Markedsrådet:** Tillit til næringa er grunnleggende for salget av småfekjøtt, og bør være et gjennomgående tema i arbeidet. Støtter forslaget om kompetansekrav.
- Vil oppfordre til å ikke utsette slaktingen. Vil sette oss i en vanskelig situasjon dersom vi begynner med dette. Anerkjenner at ikke alle har mulighet til å tidlig slakt, men oppfordrer de som kan til å levere tidlig.
- Helsetjenesten for sau er i ferd med å lage dyrevelferdsprogram for sau. Norsk Sau og Geit er med i referansegruppen. Her diskuteres det blant annet hvem kravet om dyrevelferdsprogram skal gjelde, og om det skal være styrt av størrelse på besetning. Bør unngå at dette fungerer på samme måte som med KSL, hvor slaktet blir kjørt i en annen kategori dersom man ikke har oppfylt kravet.
- Mange av småfeproduktene er frivillige å ta inn i butikk, så her må butikksjefen selv bestille varene. Vil oppfordre til aksjoner hvor man etterspør produktene i lokalbutikker, slik at dagligvarehandlene føler at det er en etterspørsel. Spesielt viktig i distriktene. Videre må næringa selv også sørge for at produkt i butikk blir kjøpt, ellers blir det ikke tatt inn slike varer igjen.

- God dyrevelferd er viktig, men man må også stille hardere produksjonskrav.
- Forslag om å sende ut felles informasjon til alle medlemmene i NSG om

markedssituasjonen, slakting til rett tid og slaktekvalitet. Viktig med saklig og god informasjon, som kan brukes lokalt.

Svar fra Markedsrådet: Synes dette er et godt innspill. Usikker på om informasjonen skal distribueres gjennom fylkeslaget, eller direkte fra NSG sentralt.

Svar fra ordfører: Noen fylkesledere erfarer at informasjon de sender ut stopper opp hos lokallagsleder.

Sak 3 Åpen post

Ragnhild Sæle oppfordret fylkeslederne til å komme med innspill til saker fra neste møte. Nytt representantskapsmøte er satt opp 18. august 2020.

Forslag til tema:

- Kan Markedsrådet få en dialog med kjedene og markedsregulator?
- Status fra fylkeslagene på beiting, dyr og rovvilt
- Status for Metanmåleren

Sak 4 Avslutning

Styreleder Kjell Erik Berntsen avsluttet med å takke for et godt møte og en interessant diskusjon. Han uttrykte at han var glad for at Markedsrådet har kommet i gang med arbeidet. Han var positiv til debatten om tillit og dyrevelferd, og understrekte viktigheten av å formidle disse verdiene til samfunnet.

Salgssvikt og overskudd har kostet næringa 260 millioner. Næringa må få kontroll på markedssituasjonen. Må starte med forbruker. Produktene må etterspørres i butikk og de må omsettes.

Liker tanken med strengere krav til produksjon.

Videre la styreleder til at det snart skal komme nye kostholdsråd. EAT-rapporten og Klimakur 2030 har ikke vært positive for småfenæringa, og her bør man finne gode politiske samarbeidspartnere fremover. Næringa må komme i dialog med Arbeiderpartiet. Viktig hva som skjer i Stortinget høsten 2020.

Ordfører Ragnhild Sæle takket for møte og ønsket god sommer.

Ås, 30.06.2020

Ragnhild Sæle

Eli Folven

Oddbjørn Kaasa

Sommerhilsen fra OSG:

Omsider kan vi skrive sommer, og for en sommer vi fikk når den endelig kom. Jada, tørken er stressende, og det samme er flomtrusselen. Vi lever med vær og vind, vi lever av naturen, og vi må gjøre det best ut ifra de forhold vi får tildelt. Heldigvis ser det ut til at været er i ferd med å normalisere seg, så da er vi mere tilbake til normalen.

Etter en merkelig vår og forsommer med korona ble livet litt annerledes enn vi er vant med. For mange ble økonomi, arbeid og sosialt liv en bekymring i det som til nå har vært mer eller mindre et velferdsamfunn. Vi som matprodusenter, og ikke minst forbrukerne fikk en litt annen oppfatning over norsk landbruk og det med mat og matsikkerhet. Koronaen ga oss et løft og landbruket fikk en opptur. Dessverre ga det ikke stort utslag i markedsutsikten på produkter av småfe, og da spesielt lam som det finnes mye av på lager.

Dette med lager og lam og lam i butikk og har vært et av temaene i NSG denne våren og forsommeren. Styret har satt ned et såkalt markedsråd som skal se nærmere på markedet omkring både lam og kje. Markedsrådet ledes av Marthe Lang-Ree fra Øyer.

Representantskapet var samlet til teams møte i slutten av juni, og fremover så blir det hyppigere møter slik at alle skal bidra. Dette er alvorlig for norsk lammekjøttproduksjon og småfenceringen generelt. Overskudd hemmer oss, en næring som produserer kjøtt ut av utmarksbeite og frisk luft. Vi i OSG er med på dette og bidrar fra vårt ståsted som fylkeslag. Gode innspill mottas med takk så bring det videre til oss om dere ha noen gode ideer.

NSG er også i gang med et prosjekt som omhandler klimamåling på sau for å bedre kunne dokumentere, eller rettere sagt fastslå hvor vi er i forhold til det som omhandler klima og utslipp. For mange kan dette virke litt merkelig at vi skal bruke tid og penger på dette, men i forhold til klimakur 2030 så kommer heller ikke vi i saueneeringen utenom. Dette er helt i startfasen, så vi får nok høre mere om lastebilen «Metanmåleren» i tiden fremover.

Rovdyr er også i år på plass. Vi leser om det, hører om det og noen opplever det. Det hjelper lite den enkelte beitebruker om tall og statistikk fra politikere og andre embedtsmenn når man står midt opp i det. Skyggesiden av rovdyrene er engstelse, vonde opplevelser og mye frustrasjon. Slik skal det ikke være. Vi i OSG lover å jobbe med det, og for dere! Gjennom Oppland Radiobjøllelag er vi også denne sommeren med i diverse prosjekter med radiobjøller både på søyer og lam for å kunne dokumentere tap av sau og lam til rovvilt på en bedre måte. Følg også med på rovviltbolken på vår hjemmeside. Denne oppdateres etter hvert som vi motta meldinger om rovdyr og annet aktuelt om teamet.

Av arbeid ellers i OSG så sysler styret med sitt vante arbeid innen avl, gjeterhund, geit og annet arbeid. Vi jobber bla for å få til en opplæring av tillitsvalgte som vi vil tilby alle med verv innen sau og geit. Lokallagene på Hadeland, Lesja og Fåvang skal arrangere klippekurs

til høsten, så om dere har aktuelle kandidater så husk å informere. Informasjon om disse kursene ligger ute på NSG sine hjemmesider.

Sommerhilsen som du leser nå, er noe nytt fra OSG. Vi håper en dere finner denne som en nyttig og koselig hilsen nå som sauene er til fjells og vi som sauebønder kan ta en etterlengtet hvil etter en hektisk vår. De fleste av våre geitebrukere er på setra med geitene, så vi håper dere koser dere til fjells sammen med geita. Seterdrift er kanskje det beste bildet vi kan gi av norsk landbruk nå på sommeren, så takk for at dere bidrar med den viktige jobben dere gjør.

Vi ønsker alle en riktig god sommer, og husk at en ferie handler om å gjøre noe annet, så kos dere og nyt sommeren. Om det er noe så er vi her! Knut Evensen, OSG

Deler av referat av møte i rovviltnemnda 19.06.2020

28/20 Kvote og område for lisensfelling av jerv i region 3/Oppland 2020/2021: Harald Klæbo orienterte fra utsendte sakspapirer. **Sekretariatets vurdering av kvote, jaktområder og vilkår for lisensjakt:** Ved vurdering av kvote for lisensjakt skal rovviltnemnda, ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Bestanden av jerv nasjonalt ligger over det fastsatte bestandsmålet. I 2019 var det påvist 62 ynglinger, det nasjonale bestandsmålet er på 39 årlige ynglinger. Region 3 ligger også over det regionale bestandsmålet med et gjennomsnitt på 6 ynglinger de siste 3 år. Det er i inneværende år påvist 7 ynglinger. Det regionale bestandsmålet er på 4 årlige ynglinger. Sekretariatet mener det er sannsynlig at vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen også i 2021. For jerv vurderes delbestanden i fylket som rimelig stabil. Antall ynglinger varierer naturlig nok fra år til år, men ut fra DNA er viser ikke individantallet de store endringene. En regner at ca 70 % av jerveindividene fanges opp gjennom DNA-funn det enkelte år. Det har vært en økt avgang av jerv siste jaktår (2019/20) i forhold til tidligere. Lisensfelling i 2019/20 har gitt et tilfredsstillende resultat med 8 felte jerver av en kvote på 10. Det er i tillegg foretatt et ekstraordinært huuutak i Nord-Fron 2020. Sekretariatet viser til naturmangfoldloven sin vektlegging av kunnskapsgrunnlag og førevarprinsippet, jf. §§ 8 og 9, videre til pkt. 3.1 i rovviltforliket, samt til kjent avgang av jerv i Oppland de siste år. Ut ifra bestandsstørrelse og målsettingen om en forsiktig bestandsreduksjon er sekretariatet av den oppfatning at rovviltnemnda kan vedta en lisensfellingskvote på **10 jerv** for region 3 Oppland for 2020/21. De senere årene er bestandsmålet på 4 ynglinger nådd i jerveprioritert sone. Vi foreslår i likhet med nemndas vedtak i fjor å ikke ha hundyrkvote i beiteprioritert område. Vi tilrår å dele inn fellingsområdene i tråd med den geografiske differensieringen gitt i forvaltningsplanen, og fordele kvoten ut fra forvaltningsplanens føringer og bestandssituasjonen (figur 6): Lisensområde A: Jerveprioritert område jf. kart: 4 dyr/4 hundyr
Lisensområde B: Resten av fylket: 4 dyr

2 tilleggdyr som kan fordeles underveis i løpet av lisensfellingsperioden

Aud Hove foreslo å øke kvoten til 12 dyr/5 hundyr. Dette ble enstemmig vedtatt med følgende begrunnelse: Rovviltnemnda vil presisere at region 3 ligger godt over det regionale bestandsmålet med et gjennomsnitt på 6 ynglinger de siste 3 år. Region 3 har ligget langt over bestandsmålet over flere år nå. Det er i inneværende år påvist 7 ynglinger så langt og

det regionale bestandsmålet er 4 årlige ynglinger. Nemnda ser ingen utfordringer med å oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen også i 2021.

Rovviltnemnda ser at det er strenge føringer for hvordan en yngling blir godkjent og det er store geografiske områder å innhente DNA fra. I region 3 ligger individtallet stabilt høyt og det har ikke vært store endringer over flere år. Man regner med at ca 70 % av jerveindividene fanges opp gjennom DNA-funn det enkelte år, og samtidig er det da ca 30 % som ikke fanges opp. Rovviltnemnda mener at utifra bestandsstørrelse over flere år og forholdsvis store tap til jerv innenfor flere områder har vi en målsetting om en større bestandsreduksjon det kommende året for å komme ned på bestandsmålet. Derfor vedtar vi en lisensfellingskvote på 12 jerv for region 3 Oppland for 2020/2021. Det er i jerveprioritert område et tak på 5 hunndyr, men i beiteprioritert område er det ingen begrensninger mellom hann- eller hunndyr

Vedtak: Kvote og område for lisensfelling av jerv i region 3 Oppland i 2020/2021:

Rovviltnemnda i region 3 viser til den nasjonale målsettingen om 4 årlige ynglinger av jerv i region 3 /Oppland. Rovviltnemnda konstaterer at jervebestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for region 3 regnet ut fra gjennomsnitt i årene 2017-2019, og har ligget godt over bestandsmålet i flere år, jf. Oversikt av oktober 2019 fra det nasjonale overvåkingsprogrammet. Nemnda har således myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling, jf. §§ 4, 7 og 8 i rovviltforskriften.

Rovviltnemnda fastsetter kvoten for lisensfelling av jerv til 12 dyr, hvorav maksimalt 5 hunndyr (uavhengig av alder) innenfor jervesona. Det åpnes for felling med delkvoter i lisensområder som samsvarer med den geografiske differensieringen i forvaltningsplanen:

Lisensområde A - jerveprioritert: Langs kommunegrensa mellom Vang/Øystre Slidre og Lom/Vågå, videre langs RV51 til Vågåvatnet/Otta og deretter Otta og Gudbrandsdalslågen sørover til Otta. Deretter langs kommunegrensa mellom Sel og Nord-Fron til nasjonalparkgrensa for Rondane nasjonalpark, og denne følges til fylkesgrensa mot Hedmark: 5 dyr / 5 hunndyr.

Lisensområde B - beiteprioritert: Resten av fylket: 5 dyr.

2 dyr som tilleggsdyr som kan fordeles underveis i lisensfellingsperioden.

Eventuelle endringer av områdegrensener og fordeling av gjenværende kvote underveis i fellingsperioden skal sekretariatet avklare med leder av nemnda.

Fylkesmannen har ansvar for rapportering/informasjon i forbindelse med lisensfellingen. (Jf. Forskriftens § 15, siste ledd). Dette gjelder informasjon om gjenværende kvote og mottak av meldinger om påskutte og felte dyr via telefonsvarer (Fylkesmannens rovvilttelefon).

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jf. §§ 1 og 3. Nemnda viser til sekretariatet sin innstilling når det gjelder bakgrunn og begrunnelse for vedtaket, men med følgende begrunnelse for å øke kvoten med 2 dyr i forhold til opprinnelig forslag til kvote:

Rovviltnemnda vil presisere at region 3 ligger godt over det regionale bestandsmålet med et gjennomsnitt på 6 ynglinger de siste 3 år. Region 3 har ligget langt over bestandsmålet over

flere år nå. Det er i inneværende år påvist 7 ynglinger så langt og det regionale bestandsmålet er 4 årlige ynglinger. Nemnda ser ingen utfordringer med å oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen også i 2021.

Rovviltnemnda ser at det er strenge føringer for hvordan en yngling blir godkjent og det er store geografiske områder å innhente DNA fra. I region 3 ligger individtallet stabilt høyt og det har ikke vært store endringer over flere år. Man regner med at ca 70 % av jerveindividene fanges opp gjennom DNA- funn det enkelte år, og samtidig er det da ca 30 % som ikke fanges opp. Rovviltnemnda mener at utifra bestandsstørrelse over flere år og forholdsvis store tap til jerv innenfor flere områder har vi en målsetting om en større bestandsreduksjon det kommende året for å komme ned på bestandsmålet. Derfor vedtar vi en lisensfellingkvote på 12 jerv for region 3 Oppland for 2020/2021.

Det er i jerveprioritert område et tak på 5 hunndyr, men i beiteprioritert område er det ingen begrensninger mellom hann- eller hunndyr.

29/20 Behandling av klage på vedtak om lisens- og skadefellingskvote for bjørn i region 3:

Harald Klæbo orienterte om klage fra NOAH på vedtak fra 8. mai om kvote for skadefelling og lisensfelling av bjørn i Oppland sommer og høst 2020. Sekretariatets innstilling: Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse, jf. nml. §§ 8 og 10 jf. også fvl. § 17. Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Vedtaket ansees også tilstrekkelig begrunnet. Klagen tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 8.5.2020 i sak 21/20, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd. Nemnda diskuterte sekretariatets innstilling til vedtak. Innstillingen ble vedtatt med 4 mot 1 stemme. **Johannes Wahl Gran støttet klagen, de øvrige nemndsmedlemmene støttet sekretariatets innstilling**

Vedtak: Rovviltnemnda legger til grunn at nemnda har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak om kvotens størrelse, jf. nml. §§ 8 og 10 jf. også fvl. § 17. Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Vedtaket ansees også tilstrekkelig begrunnet.

30/20 Orientering fra Mattilsynet: Britt Helene Villand Lindheim, fagrådgiver fra Mattilsynet, orienterte om Mattilsynets oppgaver mht. rovvilt, beitedyr og dyrevelferdsloven. Mattilsynet sender årlig en risikovurdering til LMD.

31/20 Plan for møte med tur 19. og 20. august: Rovviltnemnda ser for seg en tur til Lesja og Skjåk 19. og 20. august, gjerne med et treff av nemndsmedlemmer og sekretariat fra region 6. Sekretariatet skal skissere et opplegg. Og det tas forbehold om koronasituasjonen for gjennomføring.